

Варивончик А.В.

*доктор мистецтвознавства, професор,
Київський національний університет культури і мистецтв
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4455-1109>*

СУЧАСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ВИШИВЦІ

Вишивальне мистецтво в Україні має багату історію. Різноманітні техніки виконання вишивки та розмаїття яскравих, художніх узорів, елементів, поєднуючих швів, фактурні, тональні, колористичні ефекти свідчать про розвиток та вдосконалення цього мистецтва.

Художня вишивка і донині залишається однією з популярних видів народної творчості, а техніко-технологічні і художні надбання є джерелом натхнення у дизайні й створенні одягу упродовж багатьох століть. Залишилася невелика кількість шанувальниць ручної вишивки, але більша частина майстринь-одинаків, в час комп'ютерних технологій, користуються запровадженнями ХХІ століття, застосовуючи схеми розроблені за допомогою новітніх програм. Таким чином, техніки вишивки «хрест», «гладь» набувають значного поширення. Якщо раніше розробка авторського малюнку для вишивання вимагала зусиль та вільного часу, то зараз користувач та фахівець програми для машинної вишивки «Embroidery Tool Shed» або програмного забезпечення «My Lace Maker» отримає масу задоволення від улюбленої праці.

У ХХ ст. здійснення творчого задуму відбувалося після замальовки ескізу та узгодження дрібних деталей, формування вишивальної схеми. Майстриня перед тим як вишивати орнамент створювала малюнок, замальовувала на аркуші паперу, переносила його на тканину. Допоміжними елементами слугувала «сітка», яку вишивальниця прошивала швом «вперед голкою» та розміщувала клітини, розраховуючи на уток і основу тканини. Розрахунок ниток для створення орнаменту займав у майстрині значну кількість часу та у випадку втрати хоча б однієї нитки – малюнок міг збитися і виконана робота розпорювали, також витрачаючи багато часу. Ще більш кропітка праця – виконувати мереживну вишивку.

Мереживна вишивка – це тонке павутиння ниток, що перетинаються один з одним, щоб забезпечити основу для більш важких декоративних елементів. «My Lace Maker» має всі інструменти, необхідні для створення власного мережива. Ключ до успіху – це розуміння та контроль над

ключовими складовими будь-якого мереживного дизайну: каркасом, основою, декоративними елементами, послідовністю та розміром.

Сучасні технології XXI ст. надали вишивальницям можливість застосувати новітні комп'ютерні технології, завдяки котрим після створення ілюстрації, що до вподоби майстрині, зображення імпортується в схематичний малюнок, за допомогою новітніх комп'ютерних програм. Кожна програма має такі функції: для перегляду схем, що були перше створені, а також можливість створення та редагування зображення для виготовлення вишивки.

Відома українська дизайнерка Оксана Полонець, що заснувала студію дизайну одягу під власним ім'ям, активно використовує машинну вишивку. Її колекції присвячені видатним, святковим, весільним подіям, отримуючи натхнення з автентичних виробів: сорочок, стрів, вишиванок. Перші свої твори в українському стилі з вишивкою дизайнерка запропонувала у 2007 році для показу конкурсу краси «Королева світу». Одержавши визнання та приємні враження Полонець розпочала запуск моделей національного одягу. Розробляючи вбрання з вишивкою на замовлення О. Полонець розраховує термін виготовлення, заповнення декоруючими елементами, забарвленість та кількість кольорів на одязі. Наступним етапом є розкрій виробу на макетній тканині для посадки виробу на фігуру. Проводиться підготовка деталей вбрання, які будуть вишиватися, створюється орнаментальний малюнок.

Вишивка на повсякденному одязі розвивається і завдяки торговій марки «Фольк Мода», що була зареєстрована співзасновниками М. Тугановим та П. Скірчуком в 2012-му році, які є також прихильниками машинної вишивки. Вони розробили власний проект виробництва «етноодягу» з використанням української різноманітної орнаментики вишивки. Придбавши вишивальний автомат, господарі виробництва розпочали випуск повсякденних речей з декором: футболки, легких блузок, сумок та ін. Торговельна марка «Фольк мода» випускає масовий одяг з вишивкою, застосовуючи сучасні технології, надаючи можливість населенню України обирати сучасні та модні речі.

Список використаних джерел:

1. Варивончик А. В. Художні промисли України: генеза, історична еволюція, сучасний стан та тенденції : монографія. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ : «Ліра-К», 2019. 552 с.
2. Кара-Васильєва Т. Українська сорочка: таємниці чарівної нитки. Київ : Мистецтво, 1982. 146 с.
3. Dime designs in machine embroidery. Embroidery Tool Shed. URL: <https://www.shop.dzgn.com/collections/software/products/embroidery-tool-shed> (дата звернення: 26.11.2021).